

08.05.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**8 Mayıs 2023
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

8 Mayıs 2023 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Batman Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Yabancı Dil Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği

Küresel gıda fiyatlarında gerileme trendi durdu

FAO Gıda Fiyat Endeksi Nisan'da hafif yükseldi.

İRFAN DONAT

Birleşmiş Milletler (BM) Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından yayınlanan küresel gıda fiyat endeksinde 12 aydır aralıksız süren gerileme trendi sona erdi.

FAO Gıda Fiyat Endeksi, Nisan'da aylık bazda yüzde 0.6 artarken, yıllık bazda yüzde 19.7 geriledi.

Endeksin Nisan ayındaki hafif toparlanmasında, şeker fiyat endeksindeki hızlı artışın yanı sıra et fiyat endeksindeki yükseliş etkili olurken, hububat, süt ve bitkisel yağ fiyat endeksleri düşmeye devam etti.

FAO Tahıl Fiyat Endeksi, aylık bazda yüzde 1.7 gerilerken, yıllık bazda yüzde 19.8 düşerek Nisan ayında ortalama 136.1 puan oldu.

FAO Bitkisel Yağ Fiyat Endeksi, Nisan'da yüzde 1.3 düşerek ortalama 130,0 puan oldu ve art arda beşinci aylık düşüşe işaret etti.

FAO Süt Ürünleri Fiyat Endeksi, aylık bazda yüzde 1.7 düşerken, yıllık bazda yüzde 15.1 gerileyerek Nisan ayında ortalama 124.6 puan oldu.

08.05.2023

FAO Et Fiyatı Endeksi ise Nisan ayında yüzde 1.3 artışa sahne olurken, yıllık bazda yüzde 6.1 gerileyerek ortalama 114.5 puan oldu.

FAO Şeker Fiyat Endeksinde de artış trendi üçüncü ayında da sürdü. Nisan'da aylık bazda yüzde 17.6 artan Endeks, yıllık bazda yüzde 23 yükselerek Ekim 2011'den bu yana en yüksek seviyesine ulaştı.

Kırmızı et üretimi 2 milyon tonu aştı

Türkiye'nin toplam kırmızı et üretimi, geçen yıl bir önceki seneye göre yüzde 12,3 artarak ilk kez 2 milyon tonu geçti ve 2 milyon 191 bin 625 tonla rekor seviyeye ulaştı.

Türkiye İstatistik Kurumu, 2022 yılına ilişkin kırmızı et üretim istatistiklerini açıkladı.

Buna göre, 2021'de 1 milyon 952 bin 38 ton olan kırmızı et üretimi, 2022'de yüzde 12,3 artışla 2 milyon 191 bin 625 ton olarak hesaplandı. Böylece 2001 yılından bu yana oluşan istatistikler dikkate alındığında, ilk kez kırmızı et üretimi 2 milyon tonu aşarak rekor kırdı.

2022'de, bir önceki yıla göre sığır eti üretimi yüzde 7,7 yükselerek 1 milyon 572 bin 747 ton, koyun eti üretimi yüzde 26,8 artarak 489 bin 354 ton, keçi eti üretimi yüzde 22,6 yükselişle 115 bin 938 ton, manda eti üretimi de yüzde 25,4 artarak 13 bin 586 ton oldu.

Son 2018–2022 dönemine ilişkin kırmızı et üretim miktarları şöyle:

Yıl	Üretim Miktarı (ton)
-----	----------------------

2018	1.661.767
------	-----------

2019	1.740.616
------	-----------

2020	1.785.952
------	-----------

2021	1.952.038
------	-----------

2022	2.191.625
------	-----------

Son 10 yıla ilişkin kırmızı et üretim tahminleri incelendiğinde, toplam kırmızı et üretiminin 2013 yılında 1 milyon 99 bin 81 ton iken 2022'de 2 milyon 191 bin 625 tona ulaştığı görüldü.

Kırmızı et üretiminin 2022'de yüzde 71,8'ini sığır eti, yüzde 22,3'ünü koyun eti, yüzde 5,3'ünü keçi eti ve yüzde 0,6'sını manda eti oluşturdu.

Kırmızı et üretim tahmini, Tarımsal İşletmelerde Hayvansal Üretim Araştırması'ndan elde edilen demografik verilere dayalı belirlenen "kasaplık güç oranı"yla hesaplanan "iç popülasyondan kesilen hayvan sayısı" ile "ithalattan kesilen hayvan sayısı"nın ortalama karkas ağırlıklarıyla çarpılması suretiyle elde ediliyor.

Süt üretiminde düşüş

2021 yılında 23 milyon 200 bin 306 ton olan çiğ süt üretim tahmini, 2022 yılında %7,1 azalarak 21 milyon 563 bin 492 ton oldu. Bir önceki yıla göre manda sütü üretimi %31,5, keçi sütü üretimi %13,2, inek sütü üretimi %6,8 ve koyun sütü üretimi %6,7 azaldı.

Buğdayda yüksek rekolte beklentisi arttı

Trakya'da yağışların az olması nedeniyle kuru toprağa ekilen buğday tohumlarının, yağışlarla birlikte gelişiminin iyi gitmesi çiftçiyi sevindirdi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Türkiye'nin buğday ihtiyacının yüzde 13'ünün karşılandığı, iklim değişikliği ve kuraklığın etkisiyle son yıllarda buğday ekim döneminin kasıma sarktığı Trakya'da, her düşen yağışla buğday daha çok boy vermeye ve gelişmeye başladı.

Edirne Ziraat Odası Başkanı Hüseyin Arabacı, son dönemdeki yağışların buğdaya "ilaç" gibi geldiğini söyledi.

Yağışlarla toprağın suya doyduğunu belirten Arabacı, "Buğdayın ekiliş dönemi ve kış ayları kurak geçmişti. İlkbahar yağışları beklenenin de üzerinde oldu ve ekili ürünlerde bir sıkıntı yaşanmıyor. Görüntü itibarıyla buğdaylar çok güzel gözüküyor. İlkbahar yağışları buğdayın gelişimi açısından çok iyi geldi." ifadelerini kullandı.

Arabacı, buğdayda bereketli bir yıl beklediklerini, hem verim hem de kalite açısından ümitli olduklarını dile getirdi.

Trakyalı çiftçilerin büyük emek ve gayretle üretim yaptığını anlatan Arabacı, şunları kaydetti:

"Buğdayda başaklar çıktı, tam dane doldurma döneminde de bir yağmur alırsa çok güzel olur. O zaman normal yılların üzerinde bir verim elde ederiz. Şu anki başak

yapısı çok güzel. Önceki yıllarda aldığımız verimin üzerinde bir yıl olacağını düşünüyorum. Bu yıl dekar başına 600 kilogramın üzerinde bir verim olur diye umuyorum. Görüntü bunu gösteriyor."

"Üreticinin yüzü gülüyor"

Hububat üretimiyle ön plana çıkan, 220 bin dekada buğday ekilen Kırklareli'nde son bir ayda metrekareye yaklaşık 115 kilogram yağış düşmesi, buğdayda başak gelişimini de hızlandırdı.

Kırklareli Ziraat Odası Başkanı Ekrem Şaylan, kentte yaklaşık bir aydır aralıklarla etkili olan yağışların buğdaya çok iyi geldiğini söyledi.

Çiftçi için yağışın çok önemli olduğunu vurgulayan Şaylan, "Bu da tabii çiftçi için memnuniyet verici bir durum. Gerçekten kışın kötü bir sezon geçirmiştik, yağmurlarımız da düşmemişti ama son bir aydan beri yağan yağmurlar gerçekten üreticimizin yüzünü güldürdü." dedi.

Sıcaklıkların artmasıyla pas hastalığı ve böceklenme görülebileceğini dile getiren Şaylan, çiftçilerin şimdiden ilaçlama yapması uyarısında bulundu.

Buğdayda yüksek rekolte ve kalite beklediklerini anlatan Şaylan, "Şimdiden öngöründe bulunmak çok zor. Geçen seneye göre şu anda buğdaylarımızın durumu çok iyi, mayısta da yağmur düşerse buğdaylarımız gerçekten üst seviyede verim verecektir. Şu anda zaten buğdaylarımız yakından baktığımız zaman başak sökmeye başladı. Şu anda iyi görünüyorlar. Beklentimiz mayısta bir ya da iki kez yağmurun düşmesi." diye konuştu.

"Yağışlar ekili ürünler için çok faydalı oldu"

Tekirdağ Süleymanpaşa Ziraat Odası Başkanı İmdat Saygı da yağışların çiftçileri sevindirdiğini dile getirdi.

Son yağışların buğday verimine katkı sunacağını kaydeden Saygı, "Yağışlar ekili ürünler için çok faydalı oldu. Buğdaylarda görüntü şu an çok güzel. Çiftçiyi üzecek herhangi bir olumsuzluk yok. Kışın kar yağmaması zaman zaman üreticileri düşündürürken, son yağışlar o açığı kapattı. Çiftçilerin endişesi kalmadı." ifadelerini kullandı.

Tarımsal destekleme ödemeleri bugün yapılacak

Tarım ve Orman Bakanlığı'nca 38 milyon 293 bin 356 liralık tarımsal destekleme ödemesinin bugün çiftçilerin hesaplarına aktarılacağı bildirildi.

Bakanlığın sosyal medya hesabından yapılan paylaşımda, tarımsal destek ödemelerine ilişkin bilgi verildi.

Paylaşımda, 38 milyon 293 bin 356 liralık tarımsal destekleme ödemesinin bugün çiftçilerin hesaplarına aktarılacağı belirtildi.

Ödemeler kapsamında ıslah amaçlı süt içerik analizi desteği kapsamında 22 milyon 466 bin 200 lira ve bitki karantinası desteği olarak 15 milyon 827 bin 156 lira ödeme yapılacağı bilgisi paylaşımda yer aldı.

Bankalardan KKM için müşteriye 'kur'

Türkiye seçim haftasına girdi. Her ne kadar belirsizlik bankacılık sektörünün kredi iştahını etkilese de mevduat tarafında mesai tam gaz sürecek. Bankacılık sektörü kaynaklarının verdiği bilgiye göre 28 Nisan haftasında 137,8 milyar lira artış ile rekor kıran KKM hesaplarını büyütme için çalışanlar mevduat sahiplerini ikna etmek için tatlı dil döküyor.

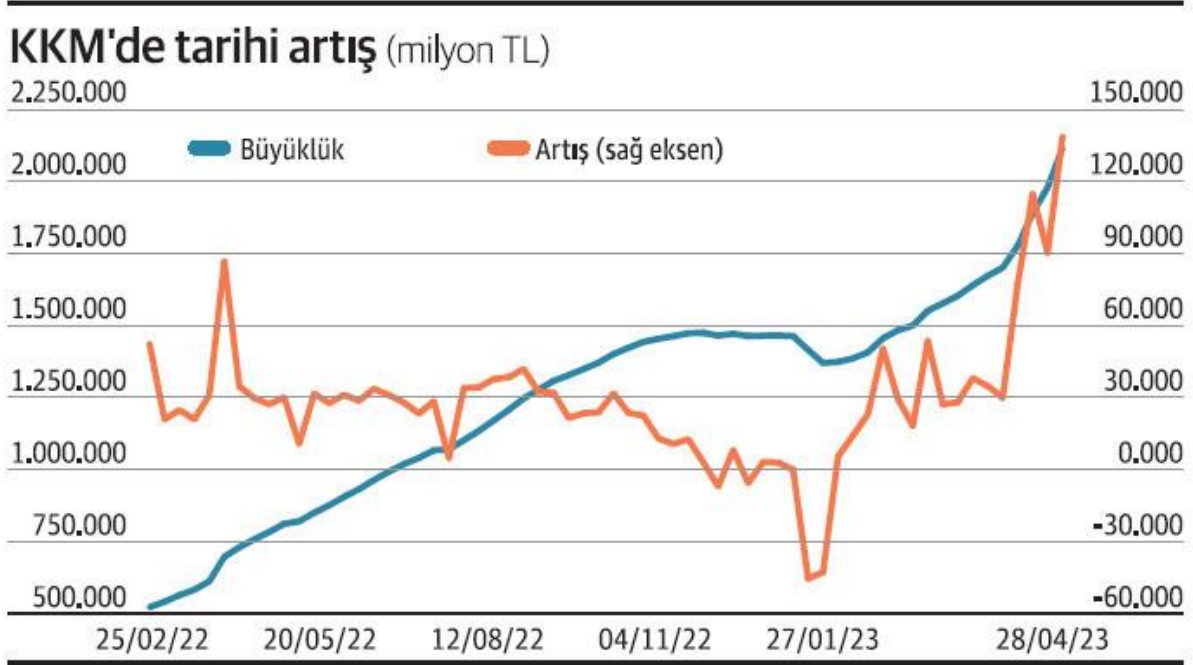
Şebnem TURHAN

Türkiye seçim haftasına girdi. Bankacılık sektörünün ise seçim haftasında gözü kulağı kur korumalı mevduatta olacak. 28 Nisan itibariyle yüzde 5 yabancı para dönüşüm hedefi ile yüzde 60 TL mevduat oranını yakalama çabası Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) haftalık verilerine göre KKM hacminde 137.8 milyar liralık rekor bir artış getirdi. Sektör kaynakları regülasyonlardan kaçınabilmek için mayısın ilk iki haftasında da yoğun bir KKM hesabı artırma uğraşı yaşanacağına dikkat çekerek bankacılık sektörü çalışanlarının artık neredeyse müşterilere KKM hesabı için yalvardığını vurguladı. Genel merkezlerce konulan hedefleri yakalayabilmek için müşterileri KKM'ye yönlendirmeye uğraşan çalışanları zor günler bekliyor.

KKM'nin toplam mevduattaki oranı 4.5 puan arttı

BDDK verilerine göre 28 Nisan haftası itibariyle 1 haftada 137.8 milyar lira artan KKM hesapları 2 trilyon 117 milyar 590 milyon lira büyüklüğe ulaştı. Yine BDDK verilerine

göre KKM büyüklüğü 109 milyar dolar seviyesinde. Sektörün TL mevduat oranı ise 28 Nisan itibariyle yüzde 59,58 ile yüzde 60 hedefine dayanmış durumda. Ancak KKM hesaplarının toplam mevduat içindeki oranının yüzde 20,5'e çıkması ekonomistleri endişelendiriyor.

Ekonomistler, KKM hesaplarının da döviz kuruna bağlı değişim göstermesi nedeniyle yabancı para mevduat kategorisinde sayılması gerektiğini belirtiyor. BDDK verileri KKM'nin yılsonunda toplam mevduat içindeki oranının yüzde 15,96 olduğunu gösteriyor. Aynı tarihte sektörde yabancı para mevduatın payı yüzde 46,08, KKM hariç TL mevduatın payı ise yüzde 37,95 seviyesinde bulunuyordu. 28 Nisan itibariyle ise yabancı para mevduatın oranı yüzde 40,42'ye gerilerken, KKM hariç TL mevduatın payı yüzde 39,12'ye, KKM'nin payı ise yüzde 20,47'ye çıktı. Yani yabancı para mevduatın oranı 5.66 puan azalırken, TL mevduatın oranı 1.16 puan, KKM'nin oranı ise 4.5 puan arttı. Bu artışın arka planında ise bankacılık sektörü çalışanlarının yoğun çabası yatıyor.

Regülasyonlar nedeniyle ek menkul kıymet alımı ve komisyon ödeme zorunluluğundan kaçınmak için bankacılık sektöründe KKM ve TL mevduatın oranını artırmak için mesai gece gündüz sürüyor. Bir bankacılık sektörü kaynağının verdiği bilgiye göre bankacılar döviz dönüşümlü KKM hesabı yapmaları için tasarruf sahiplerine yalvarıyor. Aynı kaynak hem yüksek faiz hem de prim uygulanmasına rağmen tasarruf sahiplerini ikna edebilmek için çalışanların yalvardığını vurgularken seçim belirsizliği nedeniyle müşterilerin 3 ay vadeli KKM hesabı yapmaya çok yanaşmak istemediğine de işaret etti. Seçim haftasında zaten kredi iştahı kesilmiş bankacılık sektörünün daha da bekleme moduna gireceğini dile getiren aynı kaynak, yatırımcının ise haklı olarak defansif davranmaya çalıştığını döviz ve altın talebini arttırdığını ifade etti.

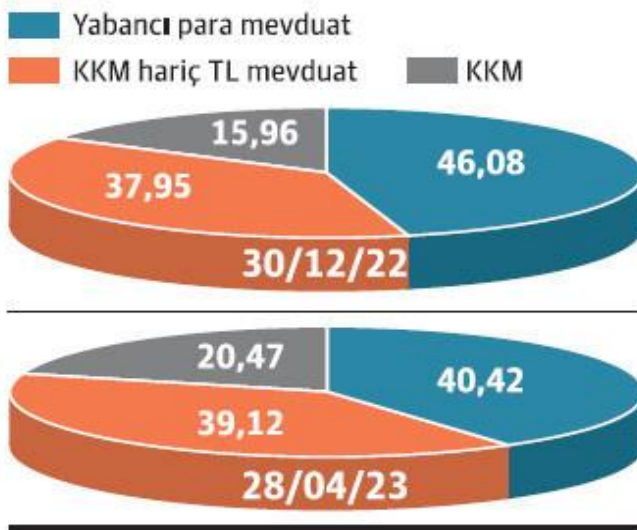
Altın talebi çok güçlü konuma geldi

Aynı bankacılık sektörü kaynağı TL mevduatta faizin yüzde 30'un üzerinde olduğu ve KKM'ye nazaran daha kısa vadeli olduğu için talep edildiğini söylerken bankacılık sektöründe son dönemde dövizdeki yüksek fiyat makası nedeniyle altın talebinin çok güçlü bir duruma geldiğine dikkat çekti. Kaynak, döviz almaktan korkan ticari müşterilerin de belirsizlik nedeniyle altın alımlarını arttırdığını vurguladı. Yine bir başka bankacılık sektörü kaynağı ise Mayıs ile birlikte yeniden yüzde 5 hedefini tutturma zorunluluğunun başladığını hatırlatarak sektörün KKM'ye sarılmış durumda olduğunu ve durmaksızın çabaladığını dile getirdi. Kaynak, her ne kadar seçim haftası olsa da ay sonuna kadar yabancı para mevduatını sektörün dönüştürmesi gerektiğini vurgulayarak sektörde ise her şeyin 14 ve 28 Mayıs sonuçlarına endekslediğini ifade etti.

Döviz dönüşümlü KKM'de opsiyon faizi arttı

Bir başka kamu bankasına yakın kaynak ise tüm toplantıların KKM'nin nasıl artırılacağı üzerine döndüğünü ifade ederek KKM yapması için tasarruf sahiplerine 'kur yaptıkları'ni vurguladı. Regülasyonlar nedeniyle genel merkezlerin verdiği hedeflere ulaşmak için yoğun mesai yaptıklarını söyleyen aynı kaynak 28 Nisan itibarıyla dönüşüm ve TL mevduat oranı hedefine ulaştıklarını ancak yeni ayla birlikte yeniden hedeflere ulaşmak için çalıştıklarını dile getirdi. Kaynak, döviz dönüşümlü KKM için müşteriye verilen opsiyonların oldukça arttığını belirterek opsiyonların yani prim uygulamalarının yüzde 20'nin üzerine çıktığını kaydetti. Böylece örnek olarak dolar dönüşümüne veriler yıllık dolar faizinin yüzde 30-35'lere geldiğini dile getiren kaynak bu faiz oranlarının ise yüksek montanlı döviz dönüşüm hesaplarına uygulandığına da dikkat çekti.

Bankacılık sektöründe mevduat dağılımı (%)

Yılsonuna göre KKM dahil TL mevduat 1,4 trilyon lira arttı

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) haftalık verilerine göre 28 Nisan itibariyle yıl sonuna göre bankacılık sektörünün KKM dahil TL mevduatı toplamda 1,4 trilyon lira arttı. Yerli özel mevduat bankalarında aynı dönemde TL mevduat artışı 324.3 milyar lira, yabancı mevduat bankalarında 317.9 milyar lira, kamu mevduat bankalarında ise 612.2 milyar lira oldu. Yabancı para mevduatlarda ise sektör toplamında gerileme var. BDDK verilerine göre sektörün toplam yabancı para mevduatının dolar karşılığı kur etkisinden arındırılmamış olarak 3.4 milyar dolar azaldı.

MB'nin net rezervleri 6,36 milyar dolara indi

Merkez Bankası'nın haftalık verilerine göre 28 Nisan itibariyle IMF tanımlı net uluslararası rezervler haftalık 1,93 milyar dolarlık düşüşle 6,36 milyar dolara geriledi. Geçen yıl temmuz ayından bu yana en düşük seviyesine inen rezervler TCMB'nin net uluslararası rezervleri geçen hafta 1,93 milyar dolar düşüşle, geçen sene Temmuz ayından bu yana en düşük seviyesi olan 6,36 milyar dolara indi. 24 Mart'tan bu yana kesintisiz geriliyor. 6 haftada net uluslararası rezervlerdeki düşüş 13,6 milyar dolar oldu. Net rezervler geçen yıl 8 Temmuz haftasında 6,1 milyar dolara kadar gerilemişti.

Merkez Bankası toplam rezervleri ise 28 Nisan haftasında bir önceki haftaya göre 1 milyar 247 milyon dolar azalarak 114 milyar 884 milyon dolara geriledi. 28 Nisan itibarıyla Merkez Bankası brüt döviz rezervleri, 1 milyar 593 milyon dolar artışla 68 milyar 471 milyon dolara çıktı. Söz konusu dönemde altın rezervleri ise 2 milyar 840 milyon dolar azalarak 49 milyar 253 milyon dolardan 46 milyar 413 milyon dolara geriledi.

TCMB verilerinden yapılan hesaplama göre swap hariç net rezervler 28 Nisan haftasında eksi 52,7 milyar dolar oldu. Bir önceki hafta swap hariç net rezervler eksi 49,5 milyar dolar idi. Merkez Bankası haftalık verilerine göre yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatının dolar karşılığı 28 Nisan haftasında parite etkisinden arındırılmış olarak 2 milyar 159 milyon dolar azaldı. Gerçek kişilerin döviz mevduatı parite etkisinden arındırılmış olarak 336 milyon dolar, tüzel kişilerin ise 1 milyar 823 milyon dolar geriledi.

15 Mayıs'ta dövizin gazını kim nasıl alabilir ya da alabilen çıkar mı?

Alaattin AKTAŞ

08 Mayıs 2023 Pazartesi

Artık son düzlüğe girdik. Bir hafta sonra bugün ak koyun kara koyun belli olacak. Belki Cumhurbaşkanı seçimi ilk turda bitmeyecek ama en azından hangi ittifakın adayının önde olduğunu göreceğiz, bu da ikinci tur için bir fikir verecek. Tabii ki Meclis aritmetiğinin nasıl oluştuğu da hem önümüzdeki dönemde genel siyasetin nasıl seyredeceği, hem de Cumhurbaşkanı seçiminin ikinci turdaki seyri yönünden büyük önem taşıyacak.

Seçimden hangi ittifak galip çıkarsa çıksın 15 Mayıs sabahı Türkiye'nin önemli sorunlarından hiçbirisi çözülmeyecek. Kesin kararlı olunsa bile hangi sorun bir anda kesip atılabilir, yok edilebilir ki. Ama normal olarak herkesin çok merak ettiği ve herkesi yakından ilgilendiren bir gösterge var ki, işte o göstergenin 14 Mayıs'ta ortaya çıkacak sonuçla yakın bir ilgisi olacak.

O gösterge, döviz kuru...

Tasarruf tercihleri büyük ölçüde ona bağlı...

Şirketlerin gelir gider durumları ve planlamaları büyük ölçüde ona bağlı...

Yabancıların Türkiye'ye dönüp dönmemeleri ona bağlı...

15 Mayıs sabahı ne yatırımlar artacaktır tabii ki, ne işsizlik sona erecektir, ne enflasyon hız kesecektir; bu konularda ister olumlu, ister olumsuz her iki yöndeki gelişme için de zaman gerekecektir.

Ama döviz kuru öyle değil.

Dövizin yönü 15 Mayıs sabahı çok belirgin olarak ortaya çıkmayabilir ama çok keskin bir yön de oluşabilir.

Ama yukarı ama aşağı; bir yön oluşabilir. Dövizin her ne kadar aşağı gitme olasılığı neredeyse hiç yoksa da şu dönemde yatay ya da yataya yakın kalması bile bir anlamda aşağı gidiş gibi algılanacaktır.

Kim ne yapabilir?

Bu köşede daha önce de birkaç kez vurguladığım gibi 15 Mayıs sabahı şimdikine göre daha kalın bir sis perdesine de uyanabiliriz, berrak bir havaya da. Bu bilinmezlikleri bir kenara bırakarak iki ittifakın özellikle döviz konusundaki yaklaşımlarına bakmak gerek.

Gerçi iki ittifak da dövizle ilgili olarak doğrudan bir politika ortaya koyuyor değil. Döviz kuruyla ilgili bir hedef tabii ki yok; ama dövizin ne yönde seyredebileceğine, en azından yönünün ne olabileceğine dönük politikalar var.

Cumhur İttifakı “Aynen devam” diyor

Aslında Cumhur İttifakı’nın politikası, mevcut uygulamaları sürdürmek. Dolayısıyla Cumhur İttifakı dövizin gidişatını etkileyecek para politikası konusunda yeni bir şey söylemiyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan düşük faiz politikasının devam ettirileceğini söylemedi mi, söyledi. Cumhur İttifakı, “**Biz böyle gideceğiz**” diyor.

Ama iyi de böyle gidilemiyor ki artık!

Merkez Bankası’nın net döviz rezervi negatif anlamda zirve yapmış, bankalara kısıtlama üstüne kısıtlama getiriliyor, dövizde ikili-üçlü fiyatlar oluşmuş... Kur korumalı mevduatta tüm hesaplar için faiz tavanı kaldırılmış ve son üç buçuk ayda yüzde 55 oranında 748 milyar lira, yani yaklaşık 38 milyar dolar artış olmuş. KKM’de böylesine bir artış varken dövize talep yine de kırılmamış.

Peki Cumhur İttifakı seçimi kazandığı takdirde 15 Mayıs’tan itibaren ne yapacak da kurun artışını önleyebilecek?

Temel soru budur. Yeni bir şey söylenmiyor, döviz buralara getiren politikaların devam ettirileceği dile getiriliyor.

Adına politika bile denilemeyecek geçici önlemlerle daha ne kadar gidilebilecek ya da gidilebilecek mi?

Yoksa, Mehmet Şimşek’i ısrarla göreve davet ederken Batı fonlarına göz kırpmaya amacıyla mı hareket ediliyordu? Bunun yolu da faiz artırımından mı geçiyor?

Kim bilir! Böyle yapılırsa sanki AKP ilk kez mi faiz artırımına gitmiş olacak!

“Bunca zaman ‘Faiz sebep enflasyon sonucu’ denildikten sonra bunun tersi yapılır mı” diye sormayın! “Bugünkü koşullar bunu gerektiriyor” denilir ve pekala yapılır!

Seçim kazanıldığı takdirde bu yönde yaz ayları için bir hazırlık içinde olunduğunun işaretleri de gelmiyor değil.(Ekonomi 1 Mayıs 2023.)

Ancak faiz artırılarak yeni bir politik tercih ortaya konulsa bile, bu Batı’dan fon çekmeye ve bu sayede dövizin gazını almaya yeter mi, bakın işte o çok tartışılır. Türkiye’ye fon getirme eğiliminde olanlar **“Şimdi böyle ama yarın bu politikada yine keskin bir dönüş olmayacağı ne malum”** diye düşünmezler mi?

Millet İttifakı’nın söylemi belli

İşe yarar, yaramaz; kısa sürede sonuç verir, vermez; ama Millet İttifakı döviz kurunun yönünü belirlemede temel oluşturacak politika konusunda ne yapacağını şimdiden ilan etmiş durumda.

Aslında Millet İttifakı’nın bu konudaki temel söylemi çok açık:

“Başta para politikası olmak üzere temel politikalarda fabrika ayarlarına dönmek.”

Yapılacağı söylenen ve vaat edilen bu dönüşün gerçekleştiği görüldüğü an döviz üstündeki baskı bir anda hafifleyebilir.

Hem hiç düşündünüz mü, dövizde birkaç hafta önce başlayan artış eğilimi niye hızlanmadı, döviz niye tırmanıp gitmedi; dolar kimi tahminlerde dile getirilen 24’leri, 25’leri niye bulmadı?

Yoksa farkında olmadığımız bir güç bu eğilimi frenliyor mu?

Sahi artışın buralarda kalmasında rol oynayan etken seçimi Millet İttifakı’nın kazanması olasılığı mı? Öyle ya, madem doların olması gereken düzey 24’ler, 25’ler, hatta daha yukarılar, şu durumda bugünkü fiyattan niye daha fazla alım yapılmıyor? **“Döviz satışına sınırlamalar getirildi de ondan”** denilebilir ama bu sınırlamalar ve alış sırasındaki sorgulamalar büyük tutarlı satışlar için, küçük tasarruf sahibi istese çok daha fazla döviz alabilir; ama almıyor.

Acaba **“Yüksek kurdan alım yaparsam ve döviz bir anda hızla geri gelirse”** kaygısı mı yaşanıyor? Türkiye yakın geçmişte bu deneyimi yaşadı çünkü. Son beş yılda üç kez ortaya çıkan hızlı çıkış ve iniş dönemi henüz unutulmadı. (Ekonomi 19 Nisan 2023.)

İşte piyasa bu yüzden tam anlamıyla tetikte!

Cumhur İttifakı’nın kazanacağı bir seçimde dövizin hızla yukarı gitme olasılığı güçlü.

Seçimi Millet İttifakı'nın kazanması halinde ise hızlı bir geri dönüş olmasa bile en azından dövizdeki baskının hafifleyeceği ve öyle hızlı bir artış yaşanmayacağı beklentisi hakim.

İki ittifak arasındaki temel fark da bu zaten.

Cumhur İttifakı mevcut para politikasını aynen sürdüreceğini söylüyor.

Millet İttifakı ise **“fabrika ayarlarına”** dönme vaadinde bulunuyor.

İki ittifak da artışa engel olamayabilir

Mevcut durumun özeti şu:

Seçimi Cumhuriyet İttifakı kazanırsa, her ne kadar para politikasında bir değişiklik olmayacağı söylene bile yaz aylarında bir U dönüşü yapılabilir. Mehmet Şimşek ısrarını hatırlayalım. O dönüş, Mehmet Şimşek'le olmaz da başkasıyla olur.

Seçimi Millet İttifakının kazanması halinde ise Merkez Bankası bütünüyle araç bağımsızlığına kavuşacak, maliye politikasıyla da desteklenecek bir para politikası uygulanacak ve bu sayede kur üstündeki baskı birden yok olabilecek.

Bunlar döviz kurunun tırmanıp gitmesini önlemeye dönük adımlar. Hiçbir iktidar tersini istemez tabii ki, kurun tırmanması demek tüm dengelerin bozulması, özellikle de enflasyonun yine çift hanelere yol alması demek.

Ama Cumhuriyet İttifakı U dönüşü yapsa da, Millet İttifakı para politikasını kökten değiştirse ve liyakatli kadroları işbaşına getirse de, ki getirmesi zaten bekleniyor, yurt dışından ciddi bir fon akışı sağlamak ve bu sayede kuru tutmak kısa vadede mümkün olmayabilir. Bu risk hala var.

Bir kere Cumhuriyet İttifakı'nın atacağı adım (atarsa eğer) yurt dışından mesafeli durularak ve her an bu politikadan vazgeçilebileceği kaygısıyla izlenecektir.

Millet İttifakı'nın yapacağı değişikliklere de önce biraz sonucunu görmek için temkinli yaklaşılabilir.

İşte bu süreçte, artık ne kadar sürerse, dışarıdan kaynak gelmemesi moralleri bozabilir ve kur artışı yaşanabilir.

Ama şu gerçeği göz önünde bulundurmak gerekir. Ekonomik temeli olmayan, yani faiz indiriminden ya da yanlış bir takım politikalardan kaynaklanmayan spekülative bir kur artışının sonrasında hızlı bir geri çekilme olabilir ve yüksek kurdan döviz alanlar geçmişte de yaşandığı gibi o dövizin aldıkları fiyata gelmesi için bir süre beklemek durumunda kalabilir.

‘Milyonluk’ hesaplar ‘milyon’a yaklaştı

Naki BAKIR

08 Mayıs 2023 Pazartesi

Bankalardaki bir milyon lira ve üzerindeki mevduat hesaplarının sayısı mart sonu itibariyle 946 bin 872’ye ulaştı. Bu sayı son bir yılda yüzde 85,5 oranında 364 bin 385 arttı.

Başta enflasyon, hayat pahalılığı, yoksullaşma olmak üzere temel ekonomik göstergelere ilişkin olumsuz sinyaller ile gelir dağılımında bozulma artarken, ülkedeki milyonerler de hızla çoğaldı.

Türk bankacılık sistemindeki TL mevduat, döviz tevdiat hesabı ve kıymetli maden depo hesaplarının toplamından oluşan mevduat ve katılım hesaplarının toplam hacmi içinde 1 milyon TL ve daha yüksek tutardaki hesapların geçen yıl mart sonunda 581 bin 887 olan sayısı, bu yıl aynı tarihte 946 bin 872’ye yükseldi. Söz konusu hesapların sayısı bir yılda yüzde 71 oranında 364 bin 385 arttı. Buna göre ülkedeki “milyoner” sayısında son bir yılda hızlı bir artış meydana geldi.

Paranın yüzde 70’i, hesapların yüzde 0,6’sında

Mart sonu itibariyle bankacılık sistemindeki tüm mevduat hesaplarının sayıca yüzde 0,6’sını oluşturan bu hesaplardaki toplam bakiye ise 7 trilyon 20,3 milyar lira oldu.

“Milyonluk” hesaplar, aynı tarih itibarıyla 9 trilyon 955,6 milyar TL olan toplam mevduat hacminin yüzde 70,5’ini oluşturdu. Söz konusu hesaplar bir yıl önce bankalardaki tüm mevduat hesaplarının sayı olarak yüzde 0,4’ünü, tutar olarak da yüzde 64,4’ünü oluşturuyordu.

Son bir yılda bankalardaki toplam mevduat hesabı sayısı yüzde 28,4 artarken, bir milyon lira ve daha yüksek tutarlı hesapların sayısında ise yüzde 85,5 artış yaşandı. Toplam mevduat hacminin yüzde 66,7 genişlediği bu dönemde, 1 milyon TL ve daha yüksek tutarlı hesaplardaki toplam tutar yüzde 82,7 büyüdü.

Mart sonu itibariyle “milyonluk” hesapların 843 bin 908’i Türkiye’de yerleşikler adına açılmış bulunuyor.

Bu kişilere ait hesaplardaki tutar, 6 trilyon 506 milyar lira ile aynı tarihte 9 trilyon 267 milyar lira olan toplam yurt içi mevduatın yüzde 70,2’sini; yine bu tarih itibarıyla 9 trilyon 955,6 milyar lira olan bankalardaki toplam mevduatın yüzde 65,4’ünü oluşturuyor.

Yurt içi yerleşiklere ait 1 milyon TL ve üzeri hesaplardaki mevduatın 2 trilyon 668,6 milyarı gerçek kişilere, 612,7 milyarı resmi kuruluşlara, 3 trilyon 224,7 milyar liralık bölümü ise ticari ve diğer kuruluşlara ait.

102 bini yurt dışında

1 milyon TL ve üzerindeki hesapların mart sonu itibarıyla 102 bin 364’ü ise yurt dışında yerleşiklere ait bulunuyor. Söz konusu hesaplardaki toplam mevduat 514,3 milyar lira. Bu da yurt dışı yerleşiklere ait toplam mevduatın yüzde 75’ini oluşturuyor. Yurt dışında yerleşiklere ait 1 milyon ve üstü hesaplardaki paranın 380,8 milyarının sahibi gerçek kişiler, 133,5 milyarının sahibi ise ticari ve diğer kuruluşlar.

10 bin TL altı 145 milyon hesap

Mart sonu itibariyle bankacılık sistemindeki toplam mevduat/katılım hesabı sayısı 156,5 milyon adede ulaştı. Ancak bu hesapların 145 milyonunu, sadece 10 bin liraya kadar tutarlı hesaplar oluşturuyor. Bankalardaki tüm hesapların sayıca yüzde 92,7’ini oluşturan bu hesaplardaki para ise toplam mevduat hacminin sadece yüzde 1,2’si düzeyinde.

10 bin-50 bin lira arası büyüklükteki hesaplar sayıca tüm hesapların yüzde 8,6’sını, buna karşılık toplam mevduat hacminin yüzde 3,5’ini oluşturuyor. Hesap büyüklüğü arttıkça bu denge tersine dönüyor. 50 bin-250 bin TL arası hesaplar ise tüm hesapların yüzde 5,2’sini oluştururken, toplam mevduat hacminde yüzde 9,9 paya sahip. 250 bin-1 milyon TL arası hesaplar toplam hesap sayısının yüzde 1,9’unu, mevduat hacminin ise yüzde 14,8’ini oluşturuyor. 1 milyon TL ve üstündeki hesapların ise tüm hesapların sadece yüzde 0,4’ünü, buna karşılık toplam mevduat hacminin yüzde 70,5’ini oluşturduğu dikkati çekiyor.

Tarım Lisesi, Enerji Lisesi, Turizm Lisesi...

Ferit Barış PARLAK

08 Mayıs 2023 Pazartesi

Çok değil, 4 yıl önceydi... Antalya'da çilek seralarına uğramış; 20 kiloluk bir kasa çileğe 15 TL ödemiştik... 20'şer kiloluk domates ve bibere de 10'ar lira vermiştik...

Birçok serada 'satılık' afişleri asılıydı... Sera sahipleri, maliyetlerden ve ürünlerle ilgilenecek çalışan bulamamaktan yakınıyordu...

"Yazmışız uyarmak için o tarihte" de, son 30 yılda yaptığımız gibi, "Asıl sorunumuz... O seraların para kazanamayıp, üretmez hale gelmesi ve kapanacak/ "imar bekleyebilecek birine" satılacak olması... Ve bunun daha fazla ithalat, cari açık daha yüksek enflasyon, faiz, döviz kuru anlamına gelmesi... Bu nedenle üreticinin ve çalışanın olacağı ve para kazanacağı bir sistemin inşası gerekiyor..."

O gün...

Meslek liseleri de gündemdeydi, yine son 30 yılda olduğu gibi... O konuyla bağlamış, şöyle demişim yazımda:

"Enerji Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan 'Enerji Liseleri' protokolü önemli... Gençlerin üretimi, teknolojiyi, verimliliği çalışıp, pratik yaparak ve para kazanarak öğrenecek olması, yıpranmış üretim algısını onarabilecek bir uygulama... Bu uygulamanın Tarım, Turizm, Tasarım Lisesi, Yazılım Lisesi, Kimya Lisesi gibi 30'a yakın alanda geliştirilecek olması ise sevindirici..."

Ama...

Meslek liselerinin sayısı bir elin parmaklarını geçemedi... Çocuklarımız, apartman dairelerinde açılan, pratikten uzak özel okullarda, belki de hayatta hiçbir zaman kazanamayacakları paralar karşılığında "zaman geçirmeye" mecbur bırakıldı...

08.05.2023

VELHASIL

İslam alimi Sadi-i Şirazi, “Hasırcı da bir dokumacıdır ama onu ipek dokuma tezgâhının başına geçirmezler” diyor Gülistan’da... 1200’lü yıllarda...

Yani Şirazi’ye göre:

İpek dokumacılığını hasırcı yapıyorsa, büyük sorun...

Ya, ismi “ipek dokumacılığı” olup, hasırcı dahi yetiştiremeyen okulların varsa?

Dahası...

Sistemin ipek dokumacılığı için, hasırcıyı dahi aratan yapıdaysa?

Abdulkadir Selvi

İstanbul mitingleri seçimin sonucunu gösterir mi

AK Parti'nin İstanbul mitingini izlemeden bir gün önce muhalefetin İstanbul Maltepe'deki mitingini izledim.

İki miting hakkında bir kıyaslama yapmadan önce CHP mitingine ilişkin gözlemlerimi aktarmak istiyorum.

İNCE'NİN MİTİNGLERİNİN GERİSİNDE

CHP'nin Maltepe mitingi, İzmir mitinginde olduğu gibi hem sayı olarak hem coşku açısından Muharrem İnce'nin 24 Haziran 2018 mitinglerinin çok gerisinde kaldı.

Muharrem İnce'nin coşkulu mitingleri, AK Parti oylarının konsolide ettiği için midir, yoksa Millet İttifakı'nın seçmenleri arasındaki uyumsuzluktan mı kaynaklandı, orasını bilemiyorum ama CHP mitingi gümbür gümbür geliyoruz havası veren bir miting değildi.

EN AZ KILIÇDAROĞLU KONUŞTU

İzmir mitinginde Davutoğlu 27 dakika ile rekor kırmış, Kılıçdaroğlu 18 dakika ile en az konuşan isim olmuştu. Maltepe mitinginde de Kılıçdaroğlu 116 dakika içinde ancak 13 dakika konuşabildi. En uzun konuşmayı Ekrem İmamoğlu yaptı. 28 dakika konuşan İmamoğlu, "İstanbul'un patronu benim" havasındaydı. Maltepe mitinginde İmamoğlu ve Kılıçdaroğlu yoğun ilgi gördü. Başörtülü eşleriyle sahneye çıkan Babacan ve Davutoğlu ile Temel Karamollaoğlu isteksizce alkışlandı. Milletvekili listelerine yansıyan doku uyuşmazlığı, mitinglerde de kendini gösterdi.

MİTİNGE GELENLER YORULDU

Oysa diğler isimlerin birer nezaket konuşması yapıp Kılıçdaroğlu'nu ön plana çıkarmaları gerekiyordu. Ama onlar kendilerini öne çıkarıp Kılıçdaroğlu'nu gölgede bıraktılar. Normalde cumhurbaşkanı adayı olan Kılıçdaroğlu'nun en uzun süren konuşmayı yapması gerekmiyor muydu? Yani bu mitingin assolisti Kılıçdaroğlu değil miydi? Bu mitingler Kılıçdaroğlu'nu cumhurbaşkanı seçtirmek için düzenlenmedi mi?

Mitinge gelen, saatlerce 7 konuşmacıyı dinledi. Akşam soğuşu çıktığında Kılıçdaroğlu kürsüye çıktı. Yorgun kalabalıktan, "Bu taraftan hiç ses gelmiyor, bu taraftan tık yok" diyerek alkış istemek durumunda kaldı.

AK PARTİ MİTINGİ

İstanbul mitingi için mekân seçimi isabetliydi. Erdoğan'ın 15 Temmuz'da darbecilere meydan okuyarak uçakla iniş yaptığı Atatürk Havalimanı başlı başına bir mesaj oldu.

"15 Temmuz gecesi FETÖ'cüler beni ailemle birlikte ortadan kaldırmak isterken Bay Kemal tankların arasından kaçıp gitti. Ama milletimiz bizimle beraberdı" diye konuştu.

15 TEMMUZ VURGUSU

AK Parti mitingi için Atatürk Havalimanı'nın seçilmesi tam da bu seçimin ruhuna uygun olmuş. Erdoğan sadece 15 Temmuz'u değil, birkaç mesajı tam da mekânından vermiş oldu. Mesajla mekân bütünleşti.

İHA'LAR, SİHA'LAR

Kılıçdaroğlu'nun ABD'li bir şirkete vermek istediğı Atatürk Havalimanı'nda aynı zamanda milyonlarca gencin katılımıyla TEKNOFEST yapılmıştı. Erdoğan, "Geçmişte Vecihi Hürkuş'un uçaklarını gömdükleri Atatürk Havaalanı'na şimdi TEKNOFEST'i gömmek istiyorlar. İHA'ları, SİHA'ları gömmek istiyorlar. Onlara gömdürmeyeceğiz" dedi.

EN BÜYÜK MİTING

- Bu miting şimdiye kadar yapılan en büyük miting olarak kayıtlara geçti. Erdoğan bir rekora imza attı. Bu milletin derin feraseti harekete geçti. Millet bir kez daha Erdoğan'ın yanında yer aldı. Yenikapı ve Maltepe'deki miting alanından daha büyük bir mekan olan Atatürk Havaalanı'nın seçilmesi aynı zamanda bir meydan okumaydı.

- CHP'nin Maltepe mitinginden sayı verilmezken Cumhurbaşkanı Erdoğan mitinge katılımın resmi rakamlarla 1 milyon 700 bin olduğunu açıkladı. AK Parti'nin mitingi 6 partinin mitinginin birkaç katına ulaştı. Mitinge katılımı görünce Erdoğan'ın morali tavan yaptı. "Bu kalabalık 15 Mayıs'ta Türkiye muştusunun habercisidir" diye seslendi.

CENGİZ KURTOĞLU'NUN ŞARKISI

-“Seviyorum” şarkısı benim kulağıma Cengiz Kurtoğlu ile yerleşmiştir. Türk milletinin kalbine de öyle girdi. AK Parti mitinglerinde ise, “Seviyorum” şarkısı meydanları coşturuyor. Erdoğan meydana “Seviyorum, ben onu çok seviyorum” şarkısının eşliğinde girdi. Erdoğan ile birlikte meydana dolduran milyonlar da bir süre şarkıyı birlikte söylediler. Böylece “Seviyorum” şarkısına dünyanın en büyük korusu eşlik etmiş oldu.

YABANCI MEDYA

Erdoğan, meydana dolduran milyonlara, “Öyle bir mesaj verin ki, yabancı dergiler dersini alsın” dedi. Son dönemlerde üst üste Erdoğan aleyhinde yayınlar yapan The Economist’ten Washington Post’a kadar Erdoğan düşmanı yabancı medyaya yanıtını milyonlarla birlikte verdi.

17-25 KUMPASI

- Erdoğan, Kılıçdaroğlu’nun Meclis kürsüsünden dinlettiği, FETÖ’cülerin şantaj-montaj kasetleri olan 17-25 Aralık tapeleriyle ilgili olarak yıllar sonra yaptığı itirafı es geçmedi. “17-25’te FETÖ’cülerin kumpasına dört elle sarıldın” dedi.

KILIÇDAROĞLU FETÖ’CÜLERLE Mİ GÖRÜŞTÜ

Kılıçdaroğlu’nun ABD gezisindeki gizemli kayıp 8 saatini de ihmal etmedi Erdoğan. “ABD’de benzin istasyonunda kimlerle görüştün Bay bay Kemal açıklasana? FETÖ’cülerle görüştün” diye seslendi. FETÖ’cülerle görüşmediğini ispat etmek artık Kılıçdaroğlu’na düşüyor. Yoksa bu damga ona yapışır.

ASGARİ ÜCRET VE MEMUR, EMEKLİ ZAMMI

- Erdoğan’ın, Kayseri’de küçük esnafın prim ödeme gün sayısının SGK’lılarla eşitleneceğini açıklaması esnaf için o kadar önemli bir kazanımdı ki, büyük bir memnuniyet dalgası oluşturdu. Erdoğan İstanbul mitinginde de üç duyarlı kesimle ilgili mesaj verdi. “Emekli maaşlarıyla ilgili düzenleme yapacağız. Asgari ücreti gözden geçireceğiz. Memur ve emekli maaşlarında temmuz ayında sadece enflasyon farkını vermeyeceğiz. Refah payını da yansıtacağız” dedi. Erdoğan dedi mi yapar. Çünkü yaptıkları yapacaklarının teminatı.

KANDİL’İN DESTEĞİ

Kılıçdaroğlu söz konusu olur da Erdoğan, Kandil’in desteğini es geçer mi? Geçmez. Geçmedi. Meydandaki ekranlardan PKK yöneticilerinin açıklamalarını izletti. “Bay bay Kemal omuz omuza bu PKK’lılarla yürüyor. Bay Kemal sen sırtını Kandil’e dayadın” diye seslendi. Söz konusu PKK olunca meydandan Kılıçdaroğlu’na müthiş bir tepki yükseldi.

SEÇİM SONUCU NE OLUR

Peki Maltepe'deki CHP mitingi ile Atatürk Havaalanı'ndaki AK Parti mitingine olan ilgi 14 Mayıs seçimlerinin sonucunu verir mi? İstanbul bir rekor ama AK Parti'nin diğer illerindeki mitingi de çok canlı geçiyor. Mitingler sonucu tayin etmez ama 14 Mayıs'ta sandıktan ne çıkacağı konusunda bir fikir verir.

İMAMOĞLU'NA YAPILAN SALDIRIYI KINIYORUM

ERZURUM'da Ekrem İmamoğlu'nun konuşması sırasında taşlanmasını tek kelime ile kınıyorum. Ve çok tehlikeli buluyorum. Dadaşlar diyarı Erzurum'a yakıştırmadığımı söylüyorum. Bu saldırı İmamoğlu'nun şahsında Türk demokrasisine yapılmış bir saldırdır. Ekrem İmamoğlu başta olmak üzere saldırı sırasında yaralananlara geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Seçimler demokrasinin bayramıdır. Bu tür saldırılar geçmişte demokrasimize büyük zararlar vermişti. Bu saldırı sırasında atılan taşların hedefinde de sadece Ekrem İmamoğlu değil, demokrasimiz vardır. Seçim kampanyası başladığından bu yana yaşanan gerilime dikkat çekip önlem alınması çağrısı yapıyorum.

SORULAR... SORULAR

İmamoğlu'nu dinlemek üzere binlerce insan toplanmışken, karşı tarafta bir grubun toplanmasına neden engel olunmadı? İmamoğlu konuşurken taşlı saldırıda bulunanlar kimlerdir? Olay sırasında güvenlik güçleri neden etkin bir şekilde müdahale etmedi?

Bu soruların cevabının verilmesi gerekiyor. Maalesef birileri 14 Mayıs seçimlerini provoke etmek için elinden geleni yapıyor. İktidarın gereken önlemleri alıp buna izin vermemesi gerekiyor. Son sözüm: Ekrem İmamoğlu'na yapılan saldırı karşısında tüm siyasi partilerin ve liderlerin ortak bir tavır ortaya koyması gerekiyor.

İbrahim Kahveci

Boşa oy kullanmayın AK Parti dağılır

Oyum boşa gitmesin diye düşünen bir çok seçmen olduğu ve bu seçmenlerin başka partilere oy verdiğini biliyoruz.

Özellikle küçük partilerde bu durum daha çok yaşanıyor. Hatta CHP'nin de geçmişte "nasılsa kazanamayacak" diye oy vermeyen milyonlarca seçmeni vardı.

CHP bunu daha yeni yıkıyor, bu sorunu yeni yeni aşıyor.

Evet, boşa oy vermek veya oyunuzun karşılığını görememek demokrasilerde bizim gibi barajlı seçimlerin kaderi oluyor.

İşin bir başka boyutu daha var. Seçimden sonra oluşan yeni dengeler...

Galiba bu **seçimden sonra Türkiye tarihinde görülmedik bir değişim süreci yaşayacak**. Ben bu olasılığı çok yüksek görüyorum.

Gelin anlatalım.

Mesela Antalya Havalimanı ihalesi. İhalede yüksek fiyat vereceği kesin olan ve işi en iyi bilen bir firma alengirli şekilde ihaleden eleniyor. Elenen firma 4 milyar dolar veririm demesine rağmen ihale yenilenmiyor ve 3 milyar dolara başkasına veriliyor.

Şimdi aradaki fark olan 1 milyar doların nereye gittiğini konuşuyoruz.

Buna benzer durum o kadar var ki...

Mesela Osmangazi Köprüsü ve İzmir Otoyolu projesi. Açın bakın eski yazılarıma... Defalarca yazdım ama kısaca tekrar edeyim: İhale sürecinde toplam maliyetin 6,7 milyar dolar olduğunu o dönemin Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım bile açıklıyor.

Sonra sıra açılışa geliyor. **Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan maliyetin 11 milyar dolar olduğunu söylüyor. Ve diyor ki “Devletin kasasından bir şey çıkmıyor. Senin aklın ermez Bay Kemal. Anlamazsın bu işlerden.”**

Biliyorsunuz ki İstanbul-İzmir Otoyolu ve Osmangazi Köprüsü için her yıl milyarlarca lira şirkete Hazine garantisi olarak ödeniyor. Hatta Osmangazi Köprüsü'nün geçiş ücreti 50 dolar olmasına rağmen geçenlerden 10 dolar alınıyor. Geçenler adına 40 dolar peşinen ödenirken geçmeyenler adına 50 dolar Hazine kasasından ödeniyor. (Rakamları yaklaşık veriyorum)

İstanbul İzmir Otoyolu ihale edildiğinde kur düşüktü. O nedenle kur arttıkça TL bazında maliyet artar ama dolar bazında maliyet düşerdi. Ama dikkat edin maliyet azalmadığı gibi nerede ise dolar bazında yüzde 65 gibi artış göstermiş.

Bu arada Bay Kemal'in anlamayacağı hatta şeytanın bile zor anlayacağı bir hikaye daha anlatalım:

İstanbul İzmir otoyolunda Hazine garantisinin büyük kısmı Osmangazi Köprüsü'ne veriliyor. Ve ne yapılıyor biliyor musunuz? Osmangazi Köprüsü erkenden (2016 yılında) bitirilip hizmete açılıyor ama yolun kalan kısmı Ağustos 2019'da açılıyor. **Yani Osmangazi Köprüsü'ne yol tamamlanmadan erkenden Hazine garantisi ödemeleri yapılıyor ve böylece kamu en az 2 milyar doların üzerinde zarar ediyor.**

Bay Kemal bu cinliği bilebilir miydi? Ya da kamuyu böyle zarara uğratacak sözleşme yapar mıydı? Mesele bu... O nedenle adına Bay Kemal diyorlar.

Not: Osmangazi Köprüsü'nü yapan Japon firma maliyetin 1,2 milyar dolar olduğunu açıkladı. Son fiyatlar üzerinden söyleyeyim: Verilen Hazine garantisi yaklaşık 14 milyar dolar.

Kasadan tek kuruş çıkmayacak denilen yola ve köprüye her yıl milyarlarca lira ödemeye devam ediyoruz.

Gelelim YSS Köprüsüne.

2013 yılında (29 Mayıs) temeli atıldı ve 3,35 milyar dolar yapım maliyeti denildi. Binali Yıldırım 10 yıl 2 ay 20 gün içinde yapım+işletim olarak ihalenin verildiğini açıkladı. Yani 10 Ağustos 2023'de YSS Köprüsü devlete devredilecek olmalıydı. İhaleye göre böyleydi.

Ama Adil Karaismailoğlu köprünün devrinin 4 yıl mı 6 yıl mı daha firmaya bırakıldığını bir kısım gazeteciye açıkladı.

YSS Köprüsü'nde yıllık Hazine garantisi en az 800 milyon dolar. 4 yıl uzatma verildi ise 3,2 milyar dolar, yok 6 yıl verildi ise 4,8 milyar dolar daha firmaya kıyak çekilmiş demektir.

Acaba firma bir küçük ek iş daha yaparak mı uzatma aldı? O zaman neden yeniden ihale yapılmadı? Nasıl bu kıyaklar çekilir?

Ya da şeffaflık nerede? Neden her bilgiyi açıklamıyorlar?

Bu ve buna bezer bir çok KÖİ ihalesi var. Ek uzatmalar vs var... Mesela Kuzey Marmara Otoyolu ihalesinde Cengiz'e **Akyazı kısmında yine yıllarca sürecektir ek uzatma vermişler.**

Kimin malını kime nasıl veriyorsunuz? KÖİ ihalelerinde 70-80 milyar dolar belirsiz alan var diyorum yıllarca... Tekrar etmiş olayım.

Şimdi soralım:

Seccadeye gösterdikleri hassasiyetin milyonda birini DEVLETİN-MİLLETİN malına gösterecekler Türk Halkı bu fakirliği çeker miydi?

Ama bunlar bitecek...

Seçimlerden sonra Türkiye'de çok şey değişecek. Özellikle kamu ihaleleri yeniden ele alınıp Millet'e şeffaf şekilde bütün olanlar açıklandığında ne olacak?

İşte o zaman ortada AK Parti kalacak mı?

Mesela Numan Kurtulmuş **“Harun gibi geldiler, Karun gibi oldular”** sözünü yeniden hatırlayacak mı?

Ben AK Parti'de bu sürecin sonunda vicdanların çalışacağını ve bu yükü taşıyamayacak çok ağır bir ayrılık seli olacağını bekliyorum.

Bakın henüz nerede ise bir şey bilmiyoruz. Sadece hesap ediyor ve soruyoruz ama karşımıza **“Ticari sır”** diye çıkıp cevap vermiyorlar. Onların vermediği cevaplar ortaya çıkarsa bu yükün altına girmeyecek şekilde dağılma olacaktır.

Siz bakmayın muhalefeti terör, LBGT gibi suni gündemlerle suçlamalarına. **Gündeme gelmesini istemedikleri tek konu kamu ihaleleridir. Hatta IMF bile sırf bunun için düşmanlaştırıldı. Hatta ve hatta Somali'nin bile IMF borcu Türkiye tarafından neden ödenmiş olabilir ki?**

Dedim ya, boşa oy kullanmayın... Bence AK Parti diye bir parti kalmayacak...

08.05.2023

(Lütfen 2015'den beri yazdığım YSS Köprüsü, Osmangazi Köprüsü yazılarıma bir kez daha bakın. Bir tanesi bile yalanlanmadı, bir tanesi bile tekzip yemedi, bir tanesine bile itiraz edilmedi.)

Bir tek yalanlama yaşadım: FSM ve 15 Temmuz Köprüsü çift taraflı ücretlendirilecek demiştim. Dönemin Ulaştırma Bakanı Ahmet Arslan bunu yalanladı... Sonra ne mi oldu: Bu köprüler çift taraflı ücretli yapıldı.